

Ц і н а П е р е м о г и

Учасник бойових дій ВВВ
Турченко М.М. (Фото 1945 и 2000 рр.)

56 років минуло з того часу, як закінчилась Велика Вітчизняна війна і тому сучасне молоде покоління ті віддалені в часі події мало хвилюють. Багато хто уявляє тепер ту страшну війну як безперервний переможний марш без особливих фізичних та духовних зусиль. Мало хто тепер згадує про ціну, якою була здобута Перемога у тій війні, про те, які нелюдські фізичні та нервові перевантаження доводилось витримувати тим, хто в ній брав участь. Не часто згадують тепер і тих, хто не повернувся з поля бою. Мета цієї невеличкої замітки — нагадати саме про них.

Обмежусь розповіддю про тих, хто поліг у бою на невеличкій ділянці фронту на протязі одного дня. Мова йтиме про відбиття німецького наступу у смузі оборони 71-ї Гвардійської стрілецької дивізії на так званому південному фасі Курської дуги 5 липня 1943 року.

За станом на 16-00 4 липня 71 дивізія нараховувала близько 9 тисяч бійців та офіцерів. З метою зміцнення командувач 6-ї Гвардійської армії придав їй три стрілецькі батальйони (550-600 бійців і командирів у кожному), три артилерійські та два мінометні полки (разом 190 гармат та мінометів), два батальйони протитанкових рушниць (ПТР). Крім того, дивізія мала власну артилерію – 80 гармат та 90 батальйонних мінометів. Дивізія обороняла ділянку фронту північніше районного центру Білгородської області Томаровка. Передній край оборони простягнувся зі сходу на захід. Ліворуч тримала захист 67-а Гвардійська стрілецька дивізія, яка мала такий же особовий склад і таке ж озброєння. Мабуть і підсилення її було таким самим. Цим двом дивізіям протистояло вороже угруповання у складі улюбленого з'єднання Гітлера – моторизованої дивізії СС «Велика Німеччина», 332-ї піхотної дивізії та 11-ї танкової дивізії. Разом воно нараховувало близько 40 тисяч бійців та офіцерів та 350 танків, а також, звичайно, мала на озброєнні повний комплект гармат і мінометів.

О 16-00 4 липня вороже угруповання перейшло у наступ. До ранку 5 липня гітлерівці відтіснили центральний 213-й та лівофланговий 210-й Гвардійські полки 71-ї

дивізії і 67-му дивізію у північному напрямку на 4-5 км. Вранці 100 танків і два моторизованих полки дивізії «Велика Німеччина» прорвали нашу оборону на стику 75-ї та 67-ї дивізій та захопили місцевість, яка мала вигляд прямокутного трикутника між селами Черкаське, Коровіно та Красний Почінок. Основа трикутника – Черкаське, Коровіно — зі сходу на захід складала біля 5 км, а висота – Коровіно, Красний Почінок — із півдня на північ – біля 3 км. Загальна площа цього трикутника складала 6—7 кв. км. Оце й було те поле, де зав'язалось страшне бойовище, в якому приймала участь значна частина тих сил і засобів, що я їх вище перерахували. Крім того, на початку бою з обох сторін діяла ще й авіація: наші штурмовики «ІЛ-2» «обробляли» німецькі танки, а їхні пікіруючі бомбардувальники «Ю-87» – нашу артилерію. Трохи згодом з'явилися винищувачі і в повітрі зав'язався грандіозний повітряний бій, в якому брало участь більше 200 літаків. Тому ні нашим «ІЛ-2», а ні ворожим «Ю-87» було вже не до наземних цілей.

Бій за трикутник Черкаське—Коровіно—Красний Почінок тривав до ночі. Тут земля була полита кров'ю наших та німецьких бійців та офіцерів у повному розумінні цього слова. Цей бій закінчився не на нашу користь — два полки нашої 71-ї дивізії вимушені були відійти на захід, а 67-а дивізія — на північ. Я в той час знаходився у лавах 3-ї стрілецької роти 213-го стрілецького полку, яка вела бій за село Коровіно. На початку бою вона мала у своєму складі 147 бійців та офіцерів, а повернувшись з бою 88, тобто 60% особового складу. Мабуть не менші втрати понесли також інші 17 стрілецьких рот 210-го та 213-го полків.

Протягом 6 липня гітлерівці потіснили 71-у дивізію у західному напрямку ще на 10-11 км на рубіж річки Івінка. З цього рубежу 12 липня дивізія розпочала контрнаступ на схід. А це було парадоксом Курської битви, адже радянсько-німецький фронт проходив з півночі від Баренцова моря на південь до Чорного моря, тому загальний напрямок наступу Червоної Армії мав би бути зі сходу на захід.